Huoltovarmuuskeskus

Suomen avaintavoitteet EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi

Puolustusvaliokunnan kokous 1.3.2024

Tausta

- **Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli**, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.
- Hallitusohjelman mukaan **huoltovarmuus on kokonaisturvallisuuden perusta**.
- Suomalaisen **huoltovarmuusjärjestelmän vahvuus on julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tiivis ja pitkäjänteinen yhteistyö**, jonka toimivuus muuttuvassa toimintaympäristössä on keskeistä.
- **Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut** Venäjän hyökkäyssodan vuoksi perustavanlaatuisella tavalla. Lisäksi **suurvalta- sekä globaalit taloussuhteet** ovat laajemminkin herkässä murrosvaiheessa.
- Geopoliittisesta tilanteesta johtuvat **uudet ja vahvistuneet uhat edellyttävät huoltovarmuuden turvaamisen ja varautumisen tason nostamista kaikilla tasoilla**.
- Ajankohtaisiin uhkiin varautumisessa **toimiva huoltovarmuus on tehokkaan sotilaallisen maanpuolustuksen vastinpari.**

HVK:n lausunnon keskeiset osuudet

- **Kokonaisturvallisuuden kannalta on tärkeää edistää saman aikaisesti EU:n yhteisiä toimia, joilla EU:n resilienssiä (kriisinkestävyyttä) vahvistetaan ja toimia, jotka lisäävät EU:n suorituskykyä vähentää riskejä.** Osa tätä systeemisten riippuvuusriskien hallintaa on ns. de-risking (riskien asteittainen vähentäminen).
- Pitkäjänteisellä yhteisellä varautumis- ja puolustusyhteistyöllä rakennetaan EU:ssa yhteisiä suorituskykyjä, joilla kyetään jatkossa paremmin hallitsemaan esiin nousevia riskejä ja torjumaan mahdollisia uhkia. **Suorituskyvyn rakentamisen kannalta keskeistä on yhdistää jäsenmaiden kansalliset kyvykkyydet ja vahvistaa yhdessä toimiminen myös oikeudellisesti sitovin järjestelyin.**
- **Vaikka Suomen tavoitteena on, että unioniin luotaisiin puolustustarvikkeiden yhteismarkkinat, on jatkossakin tarvetta pitää kiinni riittävän suvereenista sotilaallisesta huoltovarmuudesta** tekemällä yhteistyötä sekä hankintoja oman maan puolustusteollisuuden toimijoilta. Suomen osalta on edelleen tarkoituksenmukaista säilyttää myös jatkossa tämä näkökulma.
- **Euroopan unionin puolustustarvikkeiden yhteismarkkinat nähdään mahdollisuutena vahvistaa kahta keskeistä huoltovarmuuden elementtiä.** Ensinnäkin kansallinen sotilaallinen huoltovarmuus vahvistuu entisestään. Toiseksi yhteiset puolustustarvikkeiden markkinat avaavat mahdollisuuden kasvattaa entisestään puolustusteollista kapasiteettia, laajentaa tuotevalikoimaa ja samalla säilyttää kriittinen osaaminen maassamme. Nämä seikat vahvistavat Euroopan unionin strategista autonomiaa ja roolia globaalissa turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa.

HVK:n lausunnon keskeiset osuudet

- Kansainvälinen yhteistyö EU:n ja Naton kanssa tukee sekä vahvistaa kansallista huoltovarmuutta. **EU:n ja myös sen jäsenmaiden kokonaisvaltainen varautumisen tason nostaminen on myös Suomen intresseissä**. Tästä syystä Suomen on **tarkoituksenmukaista edistää EU:n muotoutumista myös kohti varautumisunionia**, jossa huoltovarmuuden turvaaminen on keskeisessä asemassa.
- **Eurooppalaisen varautumisen tason nostaminen tulee olemaan pitkä ja resursseja vaativa prosessi.**
- **Suomen tulee myös jatkossa huolehtia kansallisen huoltovarmuutensa ja kokonaisturvallisuutensa kehittämisestä** sekä varautumisen tason nostamisesta ja siihen liittyvästä resurssien varmistamisesta myös siviilipuolella.
- Lisäksi on tärkeää varmistaa, että **EU-tason toimet eivät heikennä jäsenmaiden omia varautumistoimenpiteitä tai kansallisia järjestelyitä**, vaan tukevat niitä.